

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tractatus De Regimine Ecclesiae Episcopalis In Octo Libros Distributus

Antonelli, Giovanni Carlo

Velitris, 1650

An, & quando Episcopus absoluere possit ab excommunicatione publica
Papae reseruata. Cap. VI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11401

17 Notandum est etiam, quod ubi quis esset absolvendus à Papa, si post declarationem humiliter petat, remoueri cedulones, solet ei concedi terminus unius, vel duorum mensium ad obtinendam absolutionem; & interim remouentur cedulones, dummodò dum se contineat, præstita cautione: quo termino elapso de nouò affiguntur, nisi præsentauerit absolutionem, & ita seruari in tribunalibus Ecclesiasticis dicit Ricc. in Prax. for. Eccles. part. 4. res. 17. Genues. ubi supra cap. 23. numer. 13.

S V M M A R I V M.

- 1 Episcopus ab excommunicationibus Papæ reseruatis absoluit eos, qui ob iustum impedimentum Sedem Apostolicam adire nequeunt.
- 2 Qui temporali detinentur impedimento, debent illo cessante se Apostolicæ Sedi præsentare, secus si perpetuum habeant impedimentum.
Qui censentur habere impedimentum perpetuum, seu temporale, ibidem.
- 3 Pueri, qui in puerili ætate in excommunicationem Papæ reseruatum inciderunt, absolui possunt ab Episcopo absque onere se præsentandi Sedi Apostolicæ.
- 4 Veniens ex suo artificio, quo iter agendo uti non potest, absolui potest ab Episcopo.
- 5 Quinam veniant nomine pauperum.

- 6 Delicati, aut multum potentes non sunt Romam mittendi, sed prius consulendus est Papa.
- 7 An Episcopus possit absolutionem ab huiusmodi excommunicationibus alteri committere.
- 8 An habentes priuilegium absoluedi a censuris Papæ reseruatis possint hanc facultatem alteri committere.
- 9 In certis casibus absolueri nequeunt habentes huiusmodi priuilegium.
- 10 Declarantur constitutiones Gregorij XIII. & Clementis VIII. editæ contra provocantes ad duellum.
- 11 An possit ab huiusmodi excommunicationibus Episcopus absolueri, si excommunicatus adire potest Legatum.
- 12 Quid si adire potest alium habentem priuilegium in dictis casibus absoluedi.

C A P. VI.

An, & quando Episcopus absolueri possit ab excommunicatione publica Papæ reseruata.

Doctores cõmuniter tenent, posse Episcopum absolueri à censuris Papæ reseruatis etiam in bulla Censuræ contentis eos, qui ob iustum impedimentum sedem Apostolicam adire non possunt: tunc enim illa potestas ordinaria, quæ sublata erat ei per reseruatiõnem, restituitur existens

te huiusmodi impedimento; id
que defumitur ex benigna Sum-
mi Pontificis voluntate, qui non
videtur voluisse reservare abso-
lutionem cum tanto incommo-
do, ut constat ex cap. mulieres, &
cap. quamuis de sent. excom. cum
simil. quamuis enim in dictis iu-
ribus agatur tantum de abso-
lutione ab excommunicatione can.
si quis suadente 17. q. 4. eadem ta-
men est ratio in alijs excommu-
nicationibus Papæ reservatis;
Vnde in cap. ea noscitur, & cap.
quod de his eod. tit. de sent. excom.
& in cap. eos qui eod. in 6. fit men-
tio de impedimentis, non autem
de d. can. si quis suadente, ut rectè
observat Felin. in d. cap. quamuis,
& Sylv. in ver. excommunicatio
4. num. 7. vers. Quarto. Quare
ita resolvunt Nau. in man. cap. 27.
num. 89. §. ad primu. Mezal. var.
resol. tom. 1. ref. 37. num. 5. & com-
munem dicit Conturb. de Censur.
disp. 14. dub. 16. num. 241. Gutier.
de Matrim. cap. 49. nu. 8. Bonacin.
de Censur. disp. 1. q. 3. pun. 2. nu. 4.
Auil. eod. tract. 2. par. cap. 7. disp.
1. dub. 6. vers. tertia conclusio Lay-
man. par. 2. tr. 5. cap. 6. num. 5. Bar-
bos. de offic. & pot. Episc. par. 2. al.
40. num. 15. Sanch. in oper. mor. lib.
1. cap. 13. num. 36. & lib. 2. cap. 11.
num. 23. vbi etiam dicit, quod
Vicarius Episcopi etiam genera-
liter deputatus potest huiusmodi
impeditos à supradictis casibus
absolvere: quod procedit, siue
impedimentum sit perpetuum,
siue temporale iuxta communem
D. obhorum sententiam.

2. Hęc tamen est differentia inter

impedimentum perpetuum, &
temporale, quod habentes impe-
dimentum perpetuum absolute ab-
solvantur, nec eis iniungitur onus
se presentandi summo Pontifici
d. cap. mulieres cap. de monialibus
& cap. quamuis de sent. excom.
tales sunt moniales, & alię mu-
lieres, senes, Valerudinarij,
hoc est perpetuo, seu incurabili
morbo laborantes, ac membris
defuturi, videlicet claudi, ceci
& similes; debent tamen prius
iuxta facultates satisfacere illis,
quibus iniuriam irrogarunt, ut
in cap. ea noscitur eod. tit. qui ve-
rò temporali detinentur impe-
dimento, debent illo cessante
quamprimum se apostolicę sedi
presentare d. cap. ea noscitur, &
cap. quod de his de sent. excom.
alias in eamdem censuram rela-
buntur cap. eos qui eod. tit. in 6.
tales sunt existentes in periculo
mortis, habentes inimicitias ca-
pitales, qui sine periculo vite
sedem Apostolicam adire ne-
queunt, infirmi, Adolefcentes
etiam sui iuris, quibus iter esset
discrimini, filijfam. existentes
sub patria potestate, qui non
possunt iter facere sine Patris
preiudicio, pauperes, habentes
curam animarum, & eorum ab-
sentia subditis esset detrimento,
vel alio simili, aut maiori impe-
dimento detenti, quod arbitrio
Episcopi relinquitur cap. mulie-
res cap. de cetero cap. pueris cap.
quamuis cap. relatum, & cap.
quod de his de sent. excom. & d.
Sylv. in ver. absolutio 4. num. 3. &
4. Nau. in man. cap. 27. n. 88. Auil.
de Cen-

de Censur. 4. par. cap. 7. disp. 1. dub. 6. vers. tertia conclusio Bonacin. 100. tract. disp. 1. q. 3. pun. 2. num. 4. Dian. par. 3. tr. 9. ref. 6. Coninch. de Censur. disp. 14. dub. 16. num. 24. Barbos. d. all. 40. num. 29.

3. Obserua tamen, quod pueri doli capaces, qui in puerili etate in excommunicationem Papæ reseruata incidunt, semper absoluentur ab Episcopo siue ante, siue post pubertatem absoluteionem petant, absque onere se presentandi sedi Apostolicæ, cum propter defectum etatis, in qua excessus fuit commissus, rigor sit mansuetudine temperandus d. cap. quamuis, & cap. pueris, ubi Panor. de Sent. excom. Dian. loco cit. quicquid in contrarium dicat Sylu. in ver. absolutio 4. nu. 3. vers. quidam vero. immo pierique DD. pueros ante annos pubertatis excusant à censuris latis tam à iure, quam ab homine, ita Cælestin. in Comp. Theol. mor. tract. 3. cap. 6. num. 9. & alij, quorum sententiam probabilem dicit idē Dian. par. 5. tract. 9. ref. 46.

4. Obserua 2. quod viuens ex suo artificio, quo iter agendo uti nō potest, absolui similiter potest ab Episcopo, ut d. Barbos. loco cit. n. 23. quia non renetur mendicare, si alias non est mendicus: immo si solitus etiā sit medicare, poterit absolui, si mendicando in loco suæ mansionis soleat sibi, & coniugi prouidere, & iter faciēdo id præstare non possit Sylu. in ver. absolutio 4. nu. 3. vers. Octauus est in paupere

Man. d. cap. 27. nu. 88. Dian. p. 5. tr. 9. ref. 6.

5. Obserua 3. quod nomine Pauperum veniunt etiam habentes congruam sustentationem, qui tamen attentio statu personæ & dignitate videntur indigere, ut d. Bartin. l. 1. num. 35. C. de Sacros. Eccles. & alij apud Barbos. d. par. 2. all. 40. num. 24.

6. Obserua 4. quod delicati, aut multum potētes, qui ad Curiam accedere, aut huiusmodi laborem sustinere nequeunt, non sunt Romā mittendi, sed prius consulendus est Papa, & obediendum eius imperio cap. mulieres de sent. excom. nisi fuerit probabile mortis periculum in mora, quia tunc absoluedi sunt ut alij, qui versantur in eodem periculo accepta cautione, quod parebit Papæ responso glos. in d. c. mulieres ver. laborem Sylu. in ver. absolutio 4. num. 3. vers. septimus est Nau. d. cap. 27. nu. 88. & 89.

7. Obserua 5. quod in tali casu potest Episcopus absoluteionem ab huiusmodi excommunicationibus committere Presbytero, ut d. glos. in cap. de cætero ver. licet de Sent. excom. Tolet. in Instruct. Sacerd. lib. 1. cap. 32. n. 7. secus dicendum de habentibus priuilegium absoluedi à censuris, & casibus Papæ reseruatis: isti enim alteri absoluteionem committere nequeunt, cum non ex officio suo hanc facultatem habeant, sed ex delegatione, ut dicunt DD. apud Barbos. d. p. 2. all. 35. num. 17.

No-

- 9 Notandum tamen est, quod Sacerdotes tam regulares quam seculares per vniuersam Italiam extra Urbem degentes citra mortis articulum non possunt virtute priuilegiorum absoluere a casibus in bulla Cœnz, vel Episcopo reseruatis, neque ab excommunicatione contracta ob percussionem Clerici, vel ob violationem clausuræ monialiū ad malum finem, vel ob violationem immunitatis ecclesiasticæ iuxta constitutionem Gregorij XIV. *incip. Cum alias ronnalli*, vel ob prouocationem, & pugnam in duello iuxta Concilium Tridentinum, & constitutionem Greg. XIII. *incip. Ad tollendam*, vel ob simoniam realem scienter contractam, vel ob confidentiam realem, *vt constat ex decreto Sac. Congregationis apud Quarant. in ver. casus reseruati.*
- 10 Notandum 2. quod in d. constitutione Gregorij XIII. puniuntur excommunicatione prouocatio ad duellum, & cooperatio, si per ipsosmet prouocantes, aut cooperantes non stetit, nē pugna sequeretur: sed in alia constitutione Clementis VIII. *incip. Illius vices*, prouocatio, & cooperatio ad duellum absolutē, ac simpliciter puniuntur excommunicatione, etiā si per ipsosmet prouocantes, vel cooperantes steterit, nē pugna sequeretur: & idē qui contrahit hanc excommunicationem contentam in constitutione Clementis VIII. potest virtute priuilegiorū absolui: quia in d. decreto S. Congregationis *sermo* tantum est de prouocantibus, aut pugnantibus in duello iuxta dispositionem Tridentini, ac constitutionis Gregorij XIII. *vt obseruat Bonacin. de Censur. in par. disp. 2. q. 3. pun. 48. num. 40.*
- 11 Limita supradictam conclusionem, quando excommunicatus potest adire Legatum: tunc enim Episcopus nequit absoluere, cum in tali casu non videatur adesse iusta, & legitima causa, vel impedimentum *cap. ea no. scitur de sent. excom. vbi præcipitur, vt pro huiusmodi absolutione recurratur ad Papam, vel eius Legatum Nau. in Man. c. 27. num. 90. vers. ad quartam Coninc. de Censur. disp. 14. dnb. 16. n. 242. Barbof. par. 2. al. 40. nu. 31. Bonac. de Censur. disp. 1. q. 3. pun. 2. num. 4. vers. rursus addit. contra Henric. lib. 12. de Matrim. cap. 3. num. 1. in glos. litt. H. quem refert & sequitur Auil. de Censur. 2. par. cap. 7. disp. 1. dub. 6. vers. quarto nota Dian. par. 5. tr. 9. ref. 6. qui putant, quod quando quis impeditur adire Papam, potest absolui ab Episcopo tamquam proprio Pastore, ac potestate ordinaria, etiā si facilis esset recursus ad Legatum, quorum sententiam probabilem dicit, Laym. par. 2. tr. 5. cap. 6. nu. 5.*
- 12 Si verò nec Pontifex, nec Legatus adiri possunt, tunc iura absolutē concedunt Episcopo auctoritatem absoluendi, nec requirunt, vt ad eum alius habens priuilegium, secundum *Conincb.*

loc. cit. nec in tali casu tenetur excommunicatus epistolam, aut aliam ad Pontificem, seu Legatum mittere, quia iura hoc non exigunt *Nau. d. cap. 27. num. 90. vers. ad quintam Aul. de censur. 2. par. cap. 7. disp. 1. dub. 6. vers. secunde nota Dian. par. 5. tr. 9. ref. 6.*

Ego tamen censeo Episcopum nequaquam posse absoluerè, quando potest confugi ad eum, qui privilegium, seu potestatem habet absoluedi: tum quia in hoc casu non censeatur vrgens necessitas, tum etiam quia sacerdos simplex quamvis in articulo mortis constitutum possit ratione vrgentis necessitatis absoluerè, si tamen ea cesset, vel quia Pastor ordinarius, vel ab ipso expositus haberi potest, tunc absoluerè non poterit *Sanch. de matrim. lib. 2. disp. 40. num. 8. Gu-tier. eod. tract. cap. 49. num. 12. & alij apud Barbof. de offic. & potest. Episc. par. 2. tit. 35. num. 10. Dian. par. 8. tr. 3. ref. 79.*

S V M M A R I V M:

1. Referuntur casus, in quibus Ordinarius potest dispensare in matrimonij denunciationibus.
2. Quando Parochus possit matrimonio assistere ommissis denunciationibus.
3. An Episcopus dispensationem negans peccet mortaliter.
4. Pater auertens à matrimonio filium ob notabilem disparitatem, vel ob aliam rationabilem causam, an dicatur malitiosè impedire.

5. Ordinarius dispensare non debet, nisi recepta informatione, an aliqua impedimenta subsint inter contrahentes.
6. An Vicarius Episcopi ex generalis commissione possit in huiusmodi denunciationibus dispensare.
7. An ea, quæ in Concilio Tridentino committuntur Ordinarijs intelligantur etiam de Vicarijs generalibus.
8. An Episcopus, & Vicarius possit huiusmodi facultatem dispensandi alteri delegare.
9. An matrimonium contractum ommissis denunciationibus sit validum.

C A P. VII.

An, & quando Episcopus dispensare possit in matrimonij denunciationibus.

Possit Episcopus dispensare in huiusmodi denunciationibus constare ex Conc. Tridentino *ses. 24. de ref. matr. cap. 10.* ubi id arbitrio prudentis Ordinarij relinquitur: nam si periculum esset alicuius peccati, infamiae, aut scandali, aut probabiliter timeretur, quod alter coniugum à fide data iniuste resiliat, vel quod matrimonium malitiosè impediatur, potest ordinarius illas remittere *Sanch. de matrim. lib. 3. disp. 9. Vulp. in Prax. iudic. cap. 17. num. 20.*

Idem